

Državni izpitni center

P 1 3 1 A 1 0 3 1 3

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2013, június 3., hétfő

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

Moderirana različica

1. FELADATLAP

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
1	1	♦ B	
	1	♦ C	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
2	1	♦ B	
	1	♦ E	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
3	1	♦ I	
	1	♦ H	
	1	♦ I	
	1	♦ I	
Összesen	4		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
4	1	♦ minden korosztálynak megfelelő szolgáltatást nyújtanak	Vagy ue. másképpen.
	1	♦ az időjárástól függetlenül tudják fogadni vendégeiket	Vagy ue. másképpen.
	1	♦ egymással megférve eltérő igényeket képesek kielégíteni	Vagy ue. másképpen.
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
5	1	♦ húsvéti hangverseny ♦ cirkusz	A két aláhúzott szóért jár a pont.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások	
6	2	A szövegbeli szerkezet	Értelmezése	Vagy ue. másképpen. Egy-egy helyes értelmezésért 1 pont jár.
		a vár uránál talált menedékre	♦ a vár tulajdonosa befogadta; itt tudott elbújni, elrejtőzni	
		tisztelet övezi a grófok emlékét	♦ becsülik a családot, tetteiket (a grófokat)	

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
7	2	♦ Rába - raftingolás ♦ Vadkert - túrázás ♦ Csónakázótó - evezés	Három helyes megoldás esetében 2 pont, 2 helyes megoldás esetében 1 pont, 1 helyes megoldás esetében 0 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
8	2	♦ Pl. A város a gyógyfürdők kedvelői és a sörfogyasztók számára is az „ígéret földje”.	Vagy ue. másképpen. A tömör, teljes válaszáért 2 pont, a helyes, de kevésbé teljes válaszáért 1 pont jár.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások		
9	4	A szövegben szereplő idegen szó magyar megfelelője	A szövegrészben szereplő idegen szó	A szó, amire az idegen szó utal	Egy-egy helyes válasz 1 pont.
		♦ jelkép történetíró	szimbólum ♦ krónikása		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
10	1	♦ több	Az aláhúzott szóért jár a pont.
	1	♦ Sok turista érkezik Sárvárra.	Vagy más megfelelő mondat.
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
11	1	♦ sima, lágy	A két kiírt szóért jár a pont.
	1	♦ kemény; durva	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
12	1	♦ rendezvénysorozat	
	1	♦ kezdeményezés	
	1	♦ B	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
13	1	♦ főnév	
	1	♦ ige	
	1	♦ azonos alakú	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
14	1	♦ D	
	1	♦ színjácók	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
15	2	♦ T K K R gyönyör/köd/het/ünk	Minden két jó megoldás 1 pont.

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
16	1	♦ kijelentő	Csak a helyesen leírt mondatért jár a pont. Más helyes szórendű mondat is elfogadható.
	1	♦ Kínáljon minden rendezvény különleges élményt!	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
17	1	♦ alpesi hangulatot	
	1	♦ termálfürdőiből gyönyörködhetünk	
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
18	1	♦ Itt nyugszik a vár uránál menedékre talált/találó Tinódi Lantos Sebestyén.	
	1	♦ Advent idején karácsonyi vásár várja azokat, akik a városba látogatnak.	Vagy más szórendű, helyes mondat.
Összesen	2		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
19	1	♦ adottságai	
	1	♦ gyógyfürdővé	
	1	♦ területéhez	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Megoldás	Kiegészítő utasítások
20	1	♦ gyerekmedencét, valamint	
	1	♦ különböző	
	1	♦ sportpályákat	
Összesen	3		

Feladat	Pont	Szemponatok
21		
Tartalom	5	a műfaji követelményeknek megfelelően fejti ki a véleményét (tématartás, érvelés)
Stílus	2	a szövegtípusnak való megfelelés (szókincs, arányosság, világosság)
Nyelvhelyesség	3	pontos, világos fogalmazás, a köznyelvi normatív formák használata, a nyelvjárási alakok kerülése, a helyesírási szabályok követése
Szerkezet	2	a szerkezeti követelményeknek és a terjedelemnek való megfelelés, helyes, logikus szövegszerkesztés; 10%-kal rövidebb szöveg esetében pontlevonás jár
Összesen	12	

2. FELADATLAP

1. Az irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Füst Milán Ákoska című novellájának részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Pont	Ismerteti a szövegrészlet témáját: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, ill. rosszul ismerteti a témát.
1	Felszínesen ismerteti a témát, ill. a részlet tartalmát ismerteti.
2	Jól, lényegre törően ismerteti a témát.

Az író egy vizzálykodó családban nevelkedő kislány vágyainak szemléltetésével mutatja be a gyermeki eszmélést.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Ismerteti az írói elbeszélésmódot: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, ill. rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.
2	Jól, lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.

Az író egyes szám harmadik személyben mondja el a történetet, a szereplők múltbeli megnyilvánulásait és gondolatait is beépíti a jelen történéseibe. A központosításnak feszültségkeltő szerepe van.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg. Két elemért jár a 2 pont.

Pont	Bemutatja a kislányt: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul mutatja be a kislányt.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól mutatja be a kislányt.
2	Jól, de kevésbé árnyaltan mutatja be a kislányt.
3	Jól, teljességre törekedve mutatja be a kislányt.

Ákoska szegényebb szülők kisebbik gyermeke. Az értelmes, korához képest éretten gondolkodó, akarátát érvényesíteni tudó és akaró, ám meglehetősen türelmetlen négyéves kislány nővére Okoskának becézi. Szülei veszekedése következtében állandó feszültségben él a gyermek.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Kifejti, hogyan éli meg a kislány a szüleit: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul fejt ki a kérdést.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti a kérdést.
2	Jól, de kevésbé árnyaltan fejt ki a kérdést.
3	Jól, teljességre törekedve fejt ki a kérdést.

Ákoska „nemegyszer látta már a szülőit verekedni”, ám különösen akkor rémült meg, „mikor apja és anyja ott állottak a szobában körmeiket egymás keze húsába mélyesztve és nem szóltak semmit, – csak nézték egymást... De hogyan nézték!” E néma harc láttán megijedt, sírva fakadt, majd ösztönösen, apját ütögetve, anyja védelmére kelt. Gyermekefejjel azzal szembesült, hogy anyjának nem sok öröme van az életben: „az utóbbi időben nemigen szokott mosolyogni”, s úgy érzi, mintha ő is a terhére lenne.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja, mi foglalkoztatja jelenleg leginkább a kisleány: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul vizsgálja meg a gondolatait.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól vizsgálja meg a gondolatait.
2	Jól, de kevésbé árnyaltan vizsgálja meg a gondolatait .
3	Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a gondolatait.

A kisleány napja ismét rosszul kezdődött, ugyanis szülei veszekedésére ébredt. Ám ennek ellenére némi örömet is érzett, amikor a szülei által ígért új ruhákra gondolt: „Milyen jó is, hogy az ember ilyen hamar kinövi a ruháját... Először is: nem kell oly sokáig hordani azt az undok régit, – és másodszor: megkapja végre valahára azt a várva várt szép barna nadrágot... amit anyja már jó régen kiszabott neki az apja egyik nadrágjából.”

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pont	Megfogalmazza, hogyan éri el célját a kisleány: 2 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul fogalmazza meg a cél elérésének módját.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól fogalmazza meg a cél elérésének módját.
2	Jól, teljességre törekedve fogalmazza meg a cél elérésének módját.

Ákoska látta, hogy anyja a reggeli veszekedés után igen rosszkedvű, ám ennek ellenére kérte őt, adja neki a már két hete elkészült új nadrágját. Nyafogásával végül rábírta anyját, hogy a megállapodással ellentétben teljesítse kisleány vágyát.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pont	Megfogalmazza, miben látja vágyai megvalósulásának akadályát a kisleány: 1 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul fogalmazza meg a problémát.
1	Jól fogalmazza meg a problémát.

Ákoska úgy érzi, hogy a szülei reggeli veszekedése ismét elodázta azt, hogy az apja által ígért új ingeket megkapja.

Vagy ugyanez másképpen.

Pont	Kifejti véleményét a kisleány szüleinek magatartásáról: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fogalmazza meg véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét.
2	Kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét.
3	Jól, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt meglátását akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Pont	Megfogalmazza, szerinte milyen szülő szeretne lenni: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fogalmazza meg véleményét.
1	Felszínesen fejt ki véleményét.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

2. A kevésbé irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Hajnóczy Péter Munkaterápia című novellájának részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően megpróbálja elvégezni az alábbiakban leírtakat.

Pont	Ismerteti a szövegrészlet témáját: 2 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, ill. rosszul ismerteti a témát.
1	Felszínesen ismerteti a témát, ill. a részlet tartalmát ismerteti.
2	Jól, lényegre törően ismerteti a témát.

A novella az állatok világán keresztül mutatja be a másként gondolkodók iránti viszonyulást. *Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.*

Pont	Ismerteti az írói elbeszélésmódot: 3 pont (ismeret és megértés).
0	Nem, ill. rosszul ismerteti az írói elbeszélésmódot.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól ismerteti az írói elbeszélésmódot.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően ismerteti az írói elbeszélésmódot.
3	Jól, teljességre törekedve ismerteti az írói elbeszélésmódot.

A novella állatmese. Az elbeszélő eléggé szűkszavúan, egyes szám harmadik személyben, ironikus hangnemben mondja el a történetet, amelynek vázát a különféle állati megszólalások adják, és ezek szemszögváltásaiból áll össze az elbeszélés.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Bemutatja az erdő lakóinak életformáját: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul mutatja be az életformát.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól mutatja be az életformát.
2	Jól, de kevésbé árnyaltan mutatja be az életformát.
3	Jól, teljességre törekedve mutatja be az életformát.

Az erdő lakói – a modern, kispolgári életet élő ember megtestesítői – állandóan dolgoznak, szorgalmasan küzdenek vágyaik eléréséért, és egész életüket a státuszszimbólumok megszerzésének rendelik alá (*hétvégi lyuk három vészkijáráttal, új barlang, jégsekrény, fekete csipkebugyi, fülbevaló, a takarékpénztár-igazgató stb.*), vinni akarják valamire, nem akarnak lemaradni a többi „igyekvőtől”.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Bemutatja a sün életformáját: 2 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul mutatja be az életformát.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól mutatja be az életformát.
2	Jól, teljességre törekedve mutatja be az életformát.

A sün az erdő többi lakójával ellentétben a státuszszimbólumokra nem vágyó, a szerény körülményekkel is megelégedő életforma képviselője: *„szegény vagyok én... csak egészséget adjon a jóisten...”*

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja, hogyan viszonyulnak az erdő lakói a sünhöz: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem, ill. rosszul vizsgálja meg a kérdést.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól vizsgálja meg a kérdést.
2	Jól, de kevésbé árnyaltan vizsgálja meg a kérdést.
3	Jól, teljességre törekedve vizsgálja meg a kérdést.

Az erdő lakói nem jó szemmel néztek a sünnre, „*mindenkinek a begyében volt*”, majd egyre gyanakvóbb ellenszenvvel tekintettek rá: „*De ha nem akar házat építeni, rá se hederít, hogy a felesége tavalyelőtti ruhákban jár, és még televíziója sincs, akkor mit akar? Dolgozni csak annyit dolgozik, hogy éhen ne dögöljön, zsebre dugott kézzel mászkál, füttyörészik... mi rejlik emögött?*” Végül megbélyegezték, elítélték, bűnössé és beteggé nyilvánították, majd munkaterápiára fogták. *Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.*

Pont	Megmagyarázza a viszonyulás okát: 3 pont (alkalmazás és elemzés).
0	Nem vagy rosszul magyarázza az okot.
1	Felszínesen, ill. csak részben jól magyarázza az okot.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően magyarázza az okot.
3	Jól, teljességre törekedve magyarázza az okot.

Mivel a sün nem akarta életét az erdő lakóihoz hasonlóan a külsőségek, illetve az anyagi jólét hajszolására áldozni, más volt, kilógott a sorból, ezért a többiek számára gyanússá vált. Nem tudták elfogadni, hogy nem mindenki számára a pénz, illetve az anyagi értékek a legfontosabbak. Úgy vélték, hogy jogukban áll kiközösíteni, megbüntetni a másként gondolkodót, a más értékrend szerint élőt. *Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.*

Pont	Állást foglal a történetekkel kapcsolatban: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem foglal állást a kérdésben.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt meglátását akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Pont	Kifejtí véleményét a modern ember értékrendjéről: 3 pont (szintézis és értékelés).
0	Nem fogalmazza meg véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg véleményét.
2	Kevésbé meggyőzően fogalmazza meg véleményét.
3	Jól, meggyőzően fogalmazza meg véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár netán nem ért egyet a megfogalmazottakkal.

Az irodalmi dolgozat nyelvezetét a szakmai érettségi tantárgyi vizsgakatalógus alapján értékeljük (nyelvhelyesség: 4 pont; stílus: 2 pont; szerkezet: 2 pont).